



ŠTĚPÁNOVinky

oficiální zpravodaj obce Štěpánov nad Svratkou

www.stepanovnadsvratkou.cz

ročník IX. - č. 1 - březen 2012

zdarma



ÚVODNÍK

Ruská zima! Mráz, který přichází z pevniny, prý ze Sibíře. Všichni jsme si stěžovali na délku zimy a její krutost. A to prý směřujeme ke globálnímu oteplování. Ale podle pamětníků a zápisech v kronikách, to bylo vždycky tak.

Ať je tomu, jak chce, konečně začíná jaro! Je to krásný čas, tak ho koukejte přivítat s dobrou myslí a na všechno se dívejte z té lepší stránky.

Doufáme, že je zima definitivně za námi a nebudeme se muset vracet k pořekadlu „Březen, za kamna vlezem, duben, ještě tam budem“.

Když se na jaře udělá krásně, jako by se někde uvnitř našeho těla rozsvítilo. Klasik tvrdí, že s jarem přichází i láska, i když láska přece nepatří jenom k jaru. Patří k lidem, kteří se mají hodně rádi a milují se úplně stejně na jaře, jako v nejkrutější zimě.

Každý z nás vnímá toto roční období jinak. Člověk se po zimě probouzí jako medvěd ze zimního spánku a ve chvíli, kdy ucítí to „něco“ ve vzduchu, řekne si: „Paráda, je to tady!“ A je šťastný, že budou zase kvést kytky,

zpívat ptáci, zahrádky se zazelenaají, zavoní čerstvou hlínou, a že konečně odloží teplé oblečení a provětrá barevný šatník, protože barvy k jaru patří (nebo také možná s hrůzou zjistí, že ta prokletá zima udělala s jeho tělem prapodivné kousky).

V tomto čase dává příroda člověku největší šanci uvědomit si sílu a krásu života. Udělejte tedy všechno, abyste se cítili co nejlépe a začněte domovem, protože ten je základnou existence. A možné „depky“, jak to s oblibou říkáme, a které na leckoho s jarem přichází, zažehn timerem – přináší příjemný pocit, euforii a je balzámem pro duši. A tak se tedy radujte.

Jaro prostě voní a my všechno vidíme nádherně ostře, svěže. Asi tak, jako když si necháme vyčistit brýle ultrazvukem. Tato služba je zdarma (obvykle), ale jaro přichází samo (vždycky). Žádné z období roku v sobě nenese tolik něhy, radosti a lásky. Můžeme se jen neskutečně těšit, čeká nás přece výjimečný čas. Přejeme tedy všem, aby si ho uživali!

-MCH-

SLOVO STAROSTKY

Milí spoluobčané,

první měsíce roku sebou vždy nesou finanční zátěž pro každého občana obce, který je povinen uhradit poplatek za odvoz domácího odpadu. Mnohým občanům se to zdá nespravedlivé, protože tvrdí, že

žádný odpad neprodukuje. Tento poplatek je však stanoven ze zákona a od roku 2010 musí každý občan bez výjimky přispívat na jejich likvidaci. Protože je tento poplatek určen zákonem a obec stanovuje pouze jeho výši, nelze žádného občana od poplatku osvobodit. Při nezaplacení hrozí občanovi vyměření platebního výměru, a tím i navýšení jeho dlužné částky o další poplatky. Obec na odvoz odpadů ještě doplácí, a přestože při propočtu za loňský rok by měla být částka navýšena na 460 Kč, zatím jsme výši zachovali na 450 Kč. Rozdíl bude tedy hrazen z rozpočtu obce. Musíme být však připraveni, že i tato částka v budoucnu poroste, už jen z důvodu růstu cen pohonných hmot či DPH.

S tímto souvisí i rozhodnutí některých občanů – pálit nadbytečný odpad v domácích topeništích. Ráda bych upozornila tyto občany, že jejich bezohledné jednání je bedlivě sledováno ostatními občany, protože vzduch je při takové činnosti ve velkém okruhu kouřícího domu nedýchatelný. Zatím mohu jen apelovat na tyto občany, aby své bezohledné jednání vůči dětem a nemocným lidem zvážili a raději důsledně odpad třídili a vynášeli do sítě kontejnerů v obci. Opora v zákoně proti těmto lidem zatím neexistuje, ale v blízké budoucnosti bude určitě možné i proti těmto znečišťovatelům zakročit.

V další části bych ráda zmínila, co naši obec čeká v nejbližším období. Byly zahájeny přípravné práce na rekonstrukci lesních cest. Vzhledem k nedostatkům v technické dokumentaci projektu, jedna ze tří komunikací nebude určité vybudována. Vybudování cest ve Stavské závisí na vstřícnosti SZIF odsouhlasit urychleně změny v projektu. Pokud nebude zaručeno proplacení dotace, obec od záměru s konečnou platností odstoupí.

Druhý z projektů, který má v plánu vybudovat v naší obci komunitní kompostárnu, má za sebou přípravu výběrového řízení na nákup technologie (traktor s čelním nakladačem, překopávač kompostu, štěpkovač, vibrační síto), které bude vyhlášeno do konce března. Celý projekt by měl být ukončen v letošním roce a doufáme, že v létě zahájíme zkušební provoz kompostárny v prostoru bývalé skládky u silnice č. 19.

V plánu je i přebudování sociálního zařízení ve zdravotním středisku letos nebo příští rok, na které obec požádala o dotaci z rozpočtu Kraje Vysočina. Pokud bude naše žádost schválena, měli bychom dostat cca 100 tisíc Kč, počítáme s přibližným rozpočtem 220 tisíc Kč. Dodělávky na ZS, které zůstaly z loňského roku, budou dokončeny během jarních měsíců.

Dále obec požádala o dotaci na uspořádání oslav k 50. výročí otevření nové budovy ZŠ a bude nápomocna při jejich organizaci. Doufáme, že se oslavy setkají se zájmem současných i bývalých žáků a zaměstnanců školy a 16.6.2012 se všichni na oslavách potkáme.

V prvních měsících roku jsem nechala udělat cenové nabídky na vybudování výtahu na ZS a opravu podlahy v sále KD. O finančním zajištění výtahu v ZS budu jednat se starosty okolních obcí. Cenová nabídka včetně stavebních prací a DPH činí 900 tisíc Kč – 1 mil. Kč. Není to málo peněz, ale vzhledem k tomu, že občanů s postižením pohybového aparátu přibývá, budeme muset i o této investici začít vážně uvažovat.

Podlaha v sále KD by se dala přebudovat cca za 240 tisíc Kč. Zde je potřeba vědět, že na žádné opravy KD obec nezíská dotaci, protože pozemek pod KD nepatří obci. Majitel pozemku I. Škorpík nabízí obci pozemek za 1,5 mil. Kč. Tato cena je pro obec nepřijatelná, proto opravy v KD budou muset být prováděny jen v plné režii obce. Uvidíme, co s rozdílným vlastnictvím pozemku a budovy, na něm stojící, provede nový Občanský zákoník, který vstoupí v platnost 1.1.2014. Výklad zákoníku zatím není podrobně znám.

Chci zakončit své slovo optimisticky. Doufám, že probouzející se jaro nám všem dodá hodně sil, aby se nám všem společně dařilo s dobrým úmyslem dělat jen správné věci ve prospěch občanů naší obce.

Šárka Kunčíková

Výpis ze zasedání ZO Štěpánov nad Svratkou dne 19.3.2012

Zasedání zahájila a vedla starostka obce. Přítomno bylo 13 zastupitelů, omluveni byli Mgr. Chalupníková M., Ostrýž O.

Po úvodní volbě návrhové komise, zapisovatelů a ověřovatelů zápisu přednesla starostka obce **plnění usnesení z minulého zasedání ZO**: starostka jednala s MěÚ v Bystřici n. P. a TS města a.s. o možnostech bezplatného ukládání odpadu na sběrném dvoře v Bystřici n. P. – ZO se rozhodlo vyzkoušet navrhovaný režim, kdy občané mohou odvézt do sběrného dvora v Bystřici vytríděný odpad i nebezpečný a obec čtvrtletně uhradí za občany náklady s tím spojené. Obec bude mít jmenovitě přehled, kdo této služby využije, aby nedocházelo ke zneužívání tohoto systému ze strany podnikatelských subjektů. Tato služba se zřizuje výhradně pro občany, po zkušebním období dvou čtvrtletí ZO vyhodnotí efektivitu této služby.

Dále starostka informovala o činnosti rady obce: výměna čerpadla ústředního topení v penzionu Hodůnka, návrh opravy elektroinstalace v některých hotelových pokojích; návrh řešení výtahu v ZS – kalkulace předpokládá výdaj 900tis. Kč – jednání se starosty spádového obvodu ZS; kalkulace opravy podlahy v sále KD – náklady až 240tis. Kč; pozastavení evidence zájemců o palivové dříví z důvodu neoprávněného kácení některými občany; další body jednání jsou samostatnými body jednání ZO.

Rozpočtová opatření č. 1,2/2012-ZO schválilo úpravy rozpočtu jednomyslně

Legislativní změny v účetnictví účinné od 1.1.2012, ČÚS – změny v roce 2012, účtový rozvrh na rok 2012, aktualizace směrnice obce – účetnictví, DPH-ZO schválilo úpravy rozpočtu jednomyslně

Jmenování ředitelů PO dle zákona č. 472/2011 Sb. do pracovního poměru na dobu určitou 6 let – dle tohoto zákona, který vstoupil v platnost 1.1.2012 může zřizovatel vyhlásit konkurs na ředitele školy pro další období. Konkurs zřizovatel vyhlásuje na základě vlastního uvážení nebo na návrh školské rady nebo České školní inspekce. Vzhledem k tomu, že nebyl předložen žád-

ný důvodný podnět k vyhlášení konkursu a obec je s dosavadním působením paní ředitelky spokojena, rozhodlo ZO jednomyslně o potvrzení Mgr. Jany Romanové ve funkci ředitelky PO na dobu určitou 6 let, tj. do 31.7.2018.

Projekt SZIF – Obnova lesních cest – situace se změnila při předání staveniště, dodavatel zjistil zásadní nedostatky v technické dokumentaci pro úsek lesní komunikace u Tučnicka; připravena žádost o změnu na SZIF, pokud bude schválena – provedeny budou jen 2 úseky ve Stavské; pokud změna nebude schválena – obec s konečnou platností od realizace projektu odstoupí.

Projekt Nákup technologie pro komunitní kompostárnu – je ve stádiu přípravy výběrového řízení, které bude vyhlášeno do konce března 2012; ZO má připraveny členy výběrové komise.

Výzva Obce Štěpánov nad Svratkou pro vlastníky pomníků na parcele č. 1041 v k.ú. Štěpánov nad Svratkou – vzhledem k neutěšenému stavu pomníků na náměstí se obec rozhodla pro vyhlášení výzvy pro vlastníky pomníků, kteří se k vlastnictví budou moci přihlásit během následujících 6ti měsíců. Pokud se vlastníci nepřihlásí, přejdou tyto pomníky do vlastnictví obce a teprve poté bude možné požádat o dotaci na jejich úpravu

Smlouva o provozování vodovodní a kanalizační sítě s BVK, a.s., – kanalizační řád byl převeden do obecního majetku dne 17.1.2012, následovalo jednání s BVK, a.s. smlouva o podmínkách provozování bude připravena do konce března, ve smlouvě bude stanovena výše nájemného za vodovodní řád 60 000Kč a za kanalizační řád 60 000Kč, s tím, že tyto částky budou směřovat do fondu obnovy vodohospodářského majetku obce;

Cena stočného v roce 2012 – od 1.1.2012 do 29.2.2012 je cena stanovena jako v roce 2011 + navýšení DPH, od 1.3.2012 byla navržena 28,10 Kč bez DPH – navýšení zahrnuje každoroční 3% zvyšování nákladů

Převedení plateb za elektrickou energii na přečerpávacích stanicích na provozovatele – součástí dohody s BVK a.s., která bude hradit náklady za elektrickou energii na přečerpávacích

stanicích a ČOV; částka, která byla na energie narozpočtována (170tis. Kč), bude také převáděna do fondu obnovy

Kupní smlouva s VOV, s.m.o. na pozemek 147/5, k.ú. Olešnicka u ČOV dle znaleckého posudku za cenu 10,-Kč za 1m2, tj. 1013 m2 za 10 130,-Kč – ZO rozhodlo o koupi daného pozemku za stanovenou cenu, vhodná plocha pro případné rozšiřování areálu ČOV

Žádost o poskytnutí dotace z POV Kraje Vysočiny 2012 – byla podána žádost na opravu sociálního zařízení ZS s rozpočtem dle cenových nabídek 240tis. Kč, obec akci uskuteční dle finanční situace letos nebo příští rok

Žádost o dotaci na kulturní akci – 50. výročí otevření nové budovy ZŠ – byla podána žádost o dotaci na kulturní výročí v obci na Kraj Vysočina ve výši 45 000Kč, podíl obce je 27tis.Kč a kraje 18tis.Kč

Žádost ZŠ o zproštění poplatku za pronájem KD 16.6.2012 – schváleno

Žádost o schválení hospodářského výsledku ZŠ – schváleno

Žádost o příspěvek na lyžařský kurz ZŠ – schváleno ve výši 7 584 Kč

Žádost o povolení výjimky v počtu dětí ve třídě MŠ ve školním roce 2012/13 z 24 na 28 dětí – schváleno

Žádost MŠ Štěpánov n. Svr. o zapůjčení sálu KD a zproštění poplatku za pronájem KD – schváleno

Žádost o příspěvek na dopravu Lelekovického chrámového sboru – koncert 6.1. – schváleno ve výši 4tis. Kč

Žádost o vyvěšení moravské zemské vlajky 5.7.2012 – neschváleno

Posouzení závěrů znaleckého posudku na část obecní cesty p.č. 108/5 k.ú. Borovec – znalecký posudek Ing.Víta Šimurdy

ocenil m2 úvozu cca za 10 Kč, ZO odsouhlasilo prodej pozemku za cenu stanovenou odhadem (12 pro,1 se zdržel), záměr bude připraven na další zasedání zastupitelstva

Prodloužení nájemní smlouvy na užívání bytu K. Frumoltem – schváleno

Žádost o bezplatné užívání přísálí KD – ČSŽ Štěpánov n. Svr. – schváleno

Žádost o povolení vybudování sjezdu – Kobza D., Klusáková L. – schváleno, podmínkou obce je vybudování horské vpustě se zachytným jímacím zařízením stavebníkem, aby se dešťová voda nedostávala na obecní pozemek

Žádost o finanční podporu – Svaz tělesně postižených Bystřice n. Pern. – schváleno ve výši 1tis. Kč

Nabídka instalace sochy Radovana Živného na veřejném prostranství – ZO umožní instalaci sochy umělce na veřejném prostranství, vzhledem k finanční náročnosti betonového základu bude obec jednat o možném finančním krytí s dalšími subjekty

Různé – vrtěžirský kontejner – již druhý kontejner během roku vypálen, původní kontejner bude zrenovován, ale bude nutné dbát pravidel o ukládání odpadu, aby se situace neopakovala;

- byla podána žádost na ÚP na vytvoření 1 pracovního místa VPP – práce v lese, dotace by měla činit 8tis.Kč měsíčně;

- obec obdržela od zpracovatele Lesní hospodářský plán na dekád 2012 – 2021 po schválení na KÚ Vysočina požádá o dotaci na jeho vypracování;

- SDH – žádost o zavedení vody do has. zbrojnice a venkovní osvětlení – ZO schválilo požadavek hasičů, ve spolupráci s vedením SDH bude akce uskutečněna v letošním roce

*Šárka Kunčíková
starostka obce*

Pohyb počtu obyvatel během roku 2011

Následující údaje zahrnují obyvatele Štěpánova nad Svratkou a osady Vrtěžír:

Počet obyvatel k 1.1.2011 byl 703, z toho 352 žen a 351 mužů.

Počet obyvatel k 31.12. 2011 byl 687, z toho 344 žen a 343 mužů.

V období od 1.1.2011 do 31.12.2011 se počet obyvatel celkově snížil o 16 obyvatel.

Narodilo se 5 dětí, přistěhovalo se 16 občanů, odstěhovalo se 30 občanů a zemřelo 7 občanů.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVYOP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POZVÁNKA

NA OTEVŘENÍ ŠKOLNÍ NAUČNÉ STEZKY
ZŠ A MŠ ŠTĚPÁNOV NAD SVRATKOU

ŠTĚPÁNOVSKÝ ČTYŘLÍSTEK

SRAZ V SOBOTU 28. 4. 2012 V 9 HODIN
NA 1. STANOVIŠTI U BUDOVY ZŠ



Chata Jitřenka v Orlických horách

Hory 2012

Letos jsme už počtvrté vyrazili s žáky sedmého a osmého ročníku na lyžařský výcvik na hory. V pondělí, 20.2. odvezl autobus pana Šauera 24 lyžařů i nelyžařů do Zdobnice v Orlických horách. Tam jsme na chatě Jitřenka, obou sjezdovkách strávili celý týden a pořádně si ho užili. Z nelyžařů se stali lyžaři a ti lepší si svoje dovednosti ještě zdokonalili. Společné večery stmelily kolektiv, k čemuž nemalou mírou přispěly i sladkosti od mnoha rodičů. Všem bych chtěla moc poděkovat za zdárný průběh. Za dva roky zase na shledanou na lyžích.

Mgr. Loukotová Radka, vedoucí LVK

OZNÁMENÍ

Kraj Vysočina vytvořil koncepci STRATEGIE KRAJE VYSOČINA 2020, do které lze nahlížet a podávat vyjádření v IS SEA na internetových stránkách: <http://eia.cenia.cz/sea/koncepce/prehled.php>; kód koncepce: MZP126K

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Narozené děti:

Barbora Víchová, Michal Kubík

Jubilanti:

Významné životní jubileum oslaví v měsících březnu 2012, dubnu 2012 a květnu 2012:

Nováčková Ladislava, Vomelová Vlasta, Straková Marie, Valach František, Kubík Vratislav, Jurka Jaromír, Juříček Josef, Ondráčková Svatava, Havelka Zdeněk, Ondráček Ladislav

BLAHOPŘEJEME!

Tříkrálová sbírka ve Štěpánově a Vrtěžíři

V letošním roce poprvé byla uspořádána Tříkrálová sbírka ve spolupráci s Charitou ve Žďaru nad Sázavou. Mnozí občané namítnou, že sbírka byla pořádána i v dřívějších letech, ale já dodávám, že to bylo jen pomálu a s vypětím všech sil lidí, kteří se této činnosti věnovali pro jiné obce. Příprava na letošní sbírku byla zahájena již v létě, kdy paní Blanka Dvořáčková z Korouzné oslovila starostku obce, zda by byla při této sbírce nápomocna. Přislíbení pomoci bylo samozřejmostí, proto jsme zahájily veškeré přípravy, kdy stěžejním úkolem bylo hledání dobrovolnic z řad maminek, které budou ochotny věnovat půlden svého volného času a strávit jej v nepříznivém počasí se skupinou rozjívěných dětí, jež koledováním dům od domu přinášejí svoji obět pro dobrou věc. Hlavní zásluhu na úspěšnosti letošní sbírky má paní Blanka Dvořáčková, Marie Musilová, Michaela Pešová, Petr Dvořáček a Jiří Janeček a přirozeně všechny zúčastněné

děti – Viktor Štarha, Jan Janeček, Jakub Dvořáček, Martin Hnědý, Václav Janeček, Markéta Janečková, Lucinka Houdková, Mireček Peša, Nikolka Pešová, Toník Kinc, Pepík Kinc, Maruška Nedomová a Zdena Ostrá. Díky všem, kteří otevřeli v sobotu 7. ledna 2012 dveře svých domovů těmto milým koledníkům a alespoň málem přispěli do sbírky. Projevili tím vlastní podstatu lidskosti, která spočívá ve schopnosti člověka, že ani v časech horších nezapomíná na ty, kteří jsou na tom ještě daleko hůře.

Díky štědrosti našich občanů bylo za Štěpánov, Vrtěžíř, Korouzné, Švařec a Kobylnice do Tříkrálové sbírky celkem odesláno 19 448 Kč. Žďárská charita byla v letošním roce ve sbírce neúspěšnější v celém kraji a tato skutečnost musí být příjemným zadostiučiněním všem, kterým letos zdobí dveře jejich příbytků nenápadný nápis K + M + B 2012.

Šárka Kunčíková



Tříkrálová sbírka 2012

ŠTĚPÁNOVŠTÍ RODÁCI A OSOBNOSTI

1. Jan Boris Špaček

(10. 4. 1888 Štěpánov – 22. 12. 1967 Brno)

Štěpánovská rodina Špačkova měla deset dětí, dospělosti se dožilo šest sester a jeden bratr. Minimálně čtyři z nich stojí za připomenutí mezi štěpánovskými rodáky. Marie se stala spisovatelkou, Antonie pěvkyní, Anna odbojářkou pohnutých osudů a Jan dobrodruhem, jakého už jen těžko najdete.

Rodina se často stěhovala, Jan se narodil v budově hostince v čp. 26, sestra Antonie v čp. 8, mezitím bydleli Špačkovi i v č. 16 a nakonec v čp. 63. Jan vychodil v roce 1899 obecnou školu ve Štěpánově, pak tři měšťanky v Bystřici a v roce 1903 zde nastoupil do hospodářské školy, neboť měl doma převzít hospodářství. Na České vysoké škole technické v Brně absolvoval roční kurz meliorací. V roce 1907 nastoupil jako meliorační technik zaměstnání v Olomouci a v roce 1911 se v Chrudimi oženil.

V roce 1912 spěchal k požáru v sousední vsi, strhal přitom koně a přispěl tak k bankrotu rodinného hospodářství. Odešel tedy z domu za prací a vrátil se za 33 let! Poznal Lenina, pobýval mezi lovci lebek i mezi kuřáky hašiše. Ze Štěpánova odjel v roce 1913, na otočku se vrátil v březnu 1927, ale pak se zase toulal až do roku 1946.

V dubnu 1913 odešel do Polska, ale jeho pracovní skupina tam byla po vypuknutí války zatčena ruskou armádou. Jako katolík a přesvědčený komunista se dal překřtít na pravoslavného Borise a agitoval pro bolševiky. Aktivně se zúčastnil jejich revoluce a v roce 1919 se v Kremle sešel s Leninem. Byl členem Čeky a později popsal popravy podezřelých lidí bez jakéhokoliv soudu. Osobně se seznámil s Mičurinem, s Vorošilovem prý spal pod jedním kabátem a po Leninově smrti byl v delegaci, která kondolovala Naděždě Krupské. Ze Sovětského svazu byl nakonec asi vypovězen jako špion, když byl nejdříve odsouzen k smrti a zbaven všeho majetku. Špaček o podrobnostech nikdy nemluvil a později naopak kvůli zvýšení důchodu tvrdil, že pracoval nadále zpravodajsky pro SSSR.

Až v březnu 1927 se objevil v Brně, na skok i ve Štěpánově, ale spolužák Vázler jej varoval, že je hledán četníky. Stavil se snad také v Chrudimi za manželkou a dcerou. Tu viděl naposledy jako dvoutýdenní, nyní měla 13 let. V Bratislavě pak sedl na loď a doplul až do Bulharska.

Zde vyměřoval pole a pracoval na stavbě lázní ve Varně. Stal se dokonce správcem ženského kláštera a sám měl pobývat ve známém Rilském monastýru. Po dvou letech odjíždí do Turecka, kde pracuje na stavbách mostů a tunelů. V Turecku, prý aby se zachránil, „po mohamedánském rituálu byl obřezán a přijal jméno Mehmed Alí“. V roce 1935 musel Turecko opustit a odjel do Persie, dnešního Iránu. To už ho doprovázela „teta Katy“, jeho pozdější druhá žena, Chorvatka z Bolu u Splitu. Podle vlastních pamětí se stal J. B. Špaček v roce 1943 v Teheránu jako strážce účastníkem důležité schůzky silné trojky. Svou účast popisuje jako službu ve prospěch Sovětů. V Iránu se dostal i do společnosti kuřáků hašiše a jako dozorce a šéfmínér pracoval na stavbě Transiránské dráhy. V roce 1942 zemřela Špačkova manželka Malvína. Když se to v roce 1945 dozvěděl, okamžitě se Jan Boris Ali Mehmed Špaček oženil s Katy v chrámu sv. Spasitele v Jeruzalémě.

Cestám však ještě nebyl konec, Špaček se dostal do Mongolska jako komunistický emisar, cestoval do Súdánu, Indie a k Perskému zálivu, do Egypta a Palestiny, kde žil v Masarykově kybucu a zúčastnil se pouťi k svatému hrobu v Jeruzalémě. Za ilegální přechody hranic do Palestiny byl uvězněn, což mělo za následek odebrání statutu uprchlíka a z tohoto důvodu si musel cestu domů platit sám. Do Evropy se dostal i s manželkou na lodi UNRRA. V Paříži sedli na vlak a do Brna dorazili 16. 4. 1946. Po 33 letech zase hledal práci ve vlasti...

Nastoupil do šlechtitelské stanice v Lednici, pak si vyžádal nemovitost po odsunutých Němcích na Šumpersku, ale z důvodu „nedostatečného hospodaření“ mu byl tento příděl zrušen. A tak až na jednu krátkou výjimku pracoval Špaček až do svých 78 let (!) v Ingstavu Brno. Mimo jiné i na stavbě Vířské přehrady, kde jeho žena byla překladatelkou četným Řekům. Přivítal únor 1948, ale jeho názory na řešení politických problémů děsily i samotné komunisty. A tak pracoval jako řadový komunista a rozvracel prý schůze uliční organizace. Zkoušel psát do Rudého práva, ale ač ovládal osm jazyků, čeština mu už šla

bídně. Byl zatrpklý, cítil se nedoceněný za práci pro komunismus a když zemřel, neposlali mu komunisté ani kytičku.

Propagandistický příběh o Špačkovi sepsal bývalý školní inspektor a zapálený komunista Josef Pavlík a na pokračování jej tiskl v době normalizace v roce 1977 Brněnský večerník. V roce 2010 napsal o osudech svého příbuzného bakalářskou práci Ing. Alexander Turkovič. Když porovnal Špačkovy zápisky s Pavlíkovým dílem „Cesta“, napsal: „*Styl je poněkud průhledný a neobratný, poplatný době.*“ Fakta jsou „*silně zkreslena a styl propagandisticky zabarven.*“

Z práce Ing. Turkoviče bylo čerpáno pro tento článek. Snad nikdo jiný ze Štěpánováků neprožil a neprocestoval tolik jako Jan Špaček...

Hynek Jurman



Jan Boris Špaček

Soutěž „Škola mých snů“

Obecní úřad ve Štěpánově nad Svratkou vyhlašuje při příležitosti oslav 50. výročí založení základní školy soutěž **Škola mých snů**. **Výtvarná část** - nakresli, namaluj, vytvoř plastiku, koláž, lepoporel ideální představu školy – max. formát A1 (170 x 100 cm)

Literární část - napiš pohádku, povídku, báseň o škole, učitelích tak, jak by měli vypadat ve vašich představách

Kategorie pro obě části

- I. 3 – 6 roků (mateřské školy)
- II. 7 – 11 roků (1. st. základní škola)
- III. 11 – 15 roků (2. st. základní škola)
- IV. 15 – 20 roků (mládež)
- V. 20 a výše roků (dospělí – veřejnost)

Práce můžete odevzdávat buď osobně na Obecním úřadě ve Štěpánově nad Svratkou, nebo v elektronické podobě na obec@stepanovnadsvratkou.cz, popř. na adresu – Obecní úřad Štěpánov nad Svratkou 23, 59263. Dílo označte jménem, příjmením, věkem autora, adresou, tel. číslem. Uzávěrka soutěže: **31. 5. 2012**. Vyhlášení výsledků soutěže proběhne 16. 6. 2012 při slavnostním programu oslav výročí založení školy. Výherci se mohou těšit na zajímavé ceny. Vítězné práce budou prezentovány v regionálním i celostátním tisku, na výstavě. Případné další informace podá: Mgr. M. Chalupníková, místostarostka obce (732743936)

„JARNÍ ÚKLID“

Vážení přátelé s tématem, které dnes otevřu na stránkách Štěpánovinek se nesetkáváme poprvé. Nicméně stojí jistě za to si zase připomenout některé záležitosti, které se mohou týkat kohokoliv z nás. Máme za sebou zimu, která nás především ve své druhé polovině vůbec nešetřila. Silné, dlouhotrvající mrazy, málo sluníčka. A k tomu negativní zprávy, které na nás útočí ze všech médií, které nás stresují, vyvolávají v nás obavu z budoucnosti. Toto vše nás obíralo o energii, kterou tak nutně potřebujeme pro to, abychom mohli ve zdraví vstoupit do příjemnějších období roku, tedy jara a léta.

Je proto více než nutné provést úklid, udělat si pořádek sami v sobě, uvědomit si, v jakém duševním rozpoložení nás jaro najde. Pojďme si společně připomenout, co znamená slovo stres, a jak si s ním každý z nás může poradit. Vycházejme z předpokladu, že pokud si svůj život nebudeme řídit sami, zcela jistě nám ho bude řídit někdo jiný. Představte si tedy při čtení článku, že dnešek je první den zbytku vašeho života, tak se zastavte a zamyslete, jak s dalšími dny naložíte, jak budete žít dále. A věřte, že je to jen a jen vaše rozhodnutí.

Co tedy znamená tolik používané slovo stres? STRES je odezvou, reakcí organismu na podněty, stresory. Organismus reaguje v první fázi poplachem, který se může u každého projevat jinak – mohou to být tělesné příznaky- bolesti hlavy, problémy s dýcháním, tlak na hrudi, bolesti svalů v různých částech těla vyplývající ze zvýšeného svalového napětí, zvýšená únava, zažívací problémy. Samozřejmě se mohou objevit reakce psychického charakteru – podrážděnost, zvýšená agresivita nebo naopak touha izolovat se od všeho a všech, problémy se spánkem, úzkosti, nesoustředěnost, ztráta výkonu, co jsme zvládali dosud bez problémů, najednou nezvládáme. Jak moc budeme reagovat na vnější podněty, je dáno naší vnitřní individuální výbavou. To, co někdo bude vnímat jako ohrožující situaci a vyvolá to u něj negativní reakci s různými projevy, může jiného nechat naprosto klidným, tato situace mu připadá normální, žádná stresová reakce se u něj neprojevuje. Mluvíme o „frustrační toleranci

„každého jednotlivce.

Existuje seznam podnětů, které jsou považovány za vysoce stresující, které jsou „oceněny“ body na škále od nuly do 100. Na nejvyšších příčkách stresorů s ohodnocením 100 bodů je úmrtí partnera, za tímto stresem v těsném závěsu následuje rozvod, ale i ztráta zaměstnání, nemoc někoho blízkého a dlouhodobá péče o něj, či dlouhodobé konflikty v rodině. V zaměstnání jsou největší stresory například práce pod časovým a jiným tlakem, neoceněná práce, práce v hlukném prostředí, práce se zdravím ohrožujícími látkami, ale také konflikty s vedoucím, kontakty s náročnými klienty, práce s lidmi obecně. Nebezpečné je, když se v aktuálním čase spojí více významných stresorů, někdy pak stačí ona pomyslná kapka, kdy „pohár přeteče“ a od výše uvedených poplachových reakcí je jen krok ke zhroucení. Zhroucení nemusí mít vždy psychický charakter, ale může se projevit opakovanými infekčními nemocemi, zraněním v úplně absurdní situaci, psychosomatickým onemocněním jako je vysoký tlak, zažívací potíže, astmatické problémy, pásový opar, kožní problémy, chronická únava apod. Řada nemocí je totiž podmíněna naším duševním stavem.

Jak se bránit? Pamatujme si následující základní nástroje zmírňující působení stresu. Především hlídejte svůj dech. Kapacita našich plic je využívána jen minimálně a ve stresu jejich využití ještě klesá. Někdy stačí udělat si během dne několik jednoduchých dechových cvičení, na které nepotřebujete žádný velký prostor, ani zvláštní fyzické dispozice. Stačí jen hluboký opakovaný nádech a výdech, pokus o protažení svalů na těle, uvolnění svalového napětí, které téměř vždy stres provází. Dále je velmi důležité dodržovat pitný režim. Je totiž dokázáno, že stres potlačuje pocit žízně, najednou zjistíme, že jsme za celý den nepili tekutiny. Někteří se snaží tuto situaci dohánět večer, což už není vhodná doba. Také se vyvarujte toho, že sami budete vyhledávat podněty, které vás stresují, například negativní zprávy v médiích. Pamatujte si, že správnost informací, které získáváme, si obvykle nejsme schopni objektivně ověřit, lépe se „prodávají“ negativní než pozitivní zprávy.

Akceptujte to, co nemůžete změnit, nevyčerpávejte drahocennou energii na řešení záležitostí, na které nemáte žádný vliv. Nabavte se o tématech, které vás rozrušují, lóží, trápí. Soustředte se sami na sebe, věnujte více energie sobě, své rodině, svému nejbližšímu okolí, před „starostí“ o okolí. Znovu a znovu se přesvědčuji, jak neuvěřitelné „zaručené zprávy“ vznikají jen na malém území naší vesnice, natož pak ve větším měřítku. Omezte kontakty s lidmi, kteří vás stresují vyjma nejbližších, kteří očekávají a potřebují vaši pomoc. Péči o ně, která může být těžkým stresem, kompenzujte aktivitami, které vám dělají radost, těší vás. O svých problémech komunikujte. Ne nadarmo platí: „sdělená starost, poloviční starost“. Setkávejte se s lidmi, kteří jsou pozitivní. Úsměv, humor, nadhled má léčivou moc.

Zde je na místě poděkovat Martě Skoumalové, která vede již řadu let s velkým osobním nasazením cvičení jógy a nověji cvičení tai-či. To jsou přesně cvičení, která zvládne každý, a řada z nás si vyzkoušela jejich úžasný vliv. Mne energie z těchto cvičení, kterou jsem v létě získala, provázela dlouho a moc mi chybí, když cvičím sama, to sdílení radosti z cvi-

čení a energie s ostatními. Marto, díky za nás za všechny!

Zastavte se a zamyslete, uvědomte si, co vás aktuálně konkrétně stresuje, jak můžete tomuto vlivu stresorů uniknout, co jste pro to udělali, jak jsem se o to pokusili. Musíme také umět odhadnout, kdy jsme ještě schopni si pomoci sami a kdy už to sám nezvládnou a je skutečně vhodné vyhledat odborníka počínaje praktickým lékařem, následně psychologa případně psychiatra. Útěk k nadužívání léků bez kontroly, alkoholu či jiných návykových látek není řešením. Pokud nás postihla nějaká aktuální velmi stresová situace, tak krátkodobé příznaky působení stresu spojené se sklíčeností jsou naprosto přirozené. Podotýkám -krátkodobé. Pokud příznaky přetrvávají delší dobu, odborníci udávají více jak půl roku a znamenají pro vás velkou ztrátu energie, únavu, či dlouhodobé příznaky, které jsem již uváděla, neváhejte a vyhledejte odbornou pomoc.

Tak „vymeťte“ s jarním úklidem domů také bolístky ze svých duší. Z historie víme, že ať nás čeká cokoli, ponese to s sebou vždy negativa i pozitivita. Tak tedy krásné jaro všem!

Zdena Brázdová

A byla zima

Kdekdo si na tu letošní postěžoval, čekal, kdy už se konečně oteplí. A přitom ještě před Vánocemi, skoro až do poloviny ledna, to vypadalo na nejmírnější zimu za padesát let. Ale ta nakonec ukázala, co umí. Všichni pamětníci rokovali o tom, že si nic takového nepamatují, ale ještě, že existují zápisy v kronikách Štěpánova. Takže...

V roce 1929 po mírných Vánocích udeřily silné mrazy, které brzo dostoupily přes - 20°C, ku konci ledna však oslábly (zase sněžilo), předstihl je daleko měsíc únor, an počal vytrvale - 18°C a zesílil od 10. února na - 26, 27, 28, 26, 21, 18 a pak teprve polevil na -14, 10°C. Nejchladněji bylo 28. 2. 1929, a to -30°C. Tu se o ničem jiném nemluví, jako o opravdu sibiřské zimě, o náležících zhynulých zvěř, komu i ve sklepě zmrzly brambory, zamrzla pumpa neb vodovod. Březen první dny zase přitůžil až na - 19°C, pak osláb, 9. 3. vyskočila rtuť dokonce na + 4°C, ale od poloviny ještě za týden mrzlo až na -10°C. Než v dubnu se zas vrátila ještě zima, až na - 8°C, a denní sněhové přehánky až skoro do polovice, konec - teplo. Květen o ledových mužích - opožděných - se ochladil na + 4°C (20. 5.), potom se však rozehrál. Tento měsíc vydal hodně srážek - 91 mm vody, 7. 5. dokonce 27 mm. Červen - první třetina chladná a deštivá.

Tolik praví zápis. Takže nechme se překvapit a sledujme počasí, protože nebylo ještě tak zle, jako v roce 1929. Nejvyšší rekord letošní zimy padl dne 11. 2. - 22°C. Naměřil někdo více? Ozvěte se nám se svými zápisky, vždyť letošní zima jakoby kopírovala tu v roce 1929 a není bez zajímavosti, že v červenci téhož roku v naší vesnici došlo k záplavám vlivem silných dešťů, krupobití a dokonce se přehnal i orkán, který u hřbitova vyvrátil starou jablon a statnou lípu, po lesích pak polámal i množství stromů. Takže uvidíme...
-MCH-

Štěpánov opět po roce četl dětem

Týden před jarními prázdninami se v naší škole konal již pátý ročník Čtení dětem. V **pondělí** četly herečky Městského divadla Brno paní Eva Ventrubová a Michaela Horká. Knížky, které si pro čtení zvolily, byly moc krásné (Pavel Šrut – Pan Kdybych hledá kamaráda, Zdeněk Svěrák – Jaké je to asi v Čudu) a obě herečky sklídily zasloužený potlesk. Toto čtení navíc navštívila i regionální koordinátorka projektu Celé Česko čte dětem paní Jana Tlustá a čtení velmi pochválila.

Druhý den jsme měli možnost obdivovat scénické čtení pana Lukáše Hejlíka a paní Lenky Janíkové – Kouzelná baterka od Olgy Černé. Jejich výkon byl profesionální, nadšení byli dospělí i děti. Paní učitelky z mateřské školy pak dětem připravily pestrý program, který si také zaslouží velkou pochvalu.

Středa patřila naší tradiční čtenářce, paní Lence Cackové a jejímu bratrovi. Předvedli nám krásnou pohádku O hloupých čertech, na kterou pak navázalo čtení z knihy Radomíra Ráčka – O čertu Matesovi. Děti si pak mohly vymalovávat obrázky o čertech a jejich nadšené výrazy byly odměnou oběma hercům.

Ve čtvrtek nám čtyři žáci naší školy předvedli pod vedením a při čtení paní místostarostky Miloslavy Chalupníkové dramatizaci pohádky O třech medvědech. Tímto milým výkonem byl zakončen čtecí týden.

Pátý ročník čtení měl vynikající nejen úroveň, ale i návštěvnost. Přišlo hodně těch, pro které se celé čtení připravuje – rodičů, prarodičů, dětí. Proto se již nyní těšíme na další ročník, hosty, čtení.....

Mgr. Jana Romanová



O třech medvědech - dramatizace pohádky



Eva Ventrubová a Michaela Horká

Vánoční koncert k zakončení doby vánoční

6. leden je svátkem Tří králů – Kašpara, Melichara a Baltazara – kteří dle starých legend přišli nakonec také obdarovat Ježíška zrozeného před několika dny v Betlémě. Tento den bývá poslední připomínkou odcházejících svátků vánočních a jistě si zaslouží také svou malou oslavu. Stejně tak jako loni se podařilo, za spolupráce OÚ ve Štěpánově a štěpánovské farnosti, uspořádat koncert k zakončení doby vánoční ve štěpánovském kostele sv. Petra a Pavla. Nabídka koncertu pásma vánočních koled v podání Lelekovického chrámového sboru a dětského pěveckého sboru Studánka byla s radostí organizátory přijata. Přípravy koncertu spočívaly hlavně na bedrech ochotných žen štěpánovské farnosti a pana jáhna L. Kince, kteří zabezpečili veškeré bohaté občerstvení pro vystupující. Obecní úřad poskytl letos zázemí pro pohoštění v přísálí kulturního domu. Samotný koncert pod citlivým vedením Inky Pospíšilové koncipovaný z vánočních písní a koled a prokládaný slovem jáhna L. Kince byl příjemně stráveným časem pro krátké zamyšlení a posledním ohlédnutím za loňskými Vánoce. Perlička na závěr – koncert se málem neuskutečnil z důvodu poruchy autobusu, který měl Lelekovické přivést do Štěpánova. Členové sboru nezaváhali a dopravili se nakonec několika automobily, za tuto pohotovost a krásný kulturní zážitek jim patří obrovský dík.

Šárka Kunčíková



Lelekovický chrámový sbor

POZVÁNKA

Zveme všechny na oslavu 50. výročí otevření nové školní budovy ve Štěpánově nad Svatkou, která se koná 16. června 2012.

Program:

14.00 hod. Školní akademie v kulturním domě ve Štěpánově nad Svatkou

16.00 - 18.00 hod. Prohlídka školy

19.00 hod. Společenský večer v kulturním domě

Oslavu pořádá ZŠ a MŠ Štěpánov nad Svatkou ve spolupráci s OÚ Štěpánov nad Svatkou. Těšíme se na Vás.

PŘEPIŠ KOUSEK KRONIKY

Protože vzrůstá zájem o možnost přečíst si kroniku na počítači, bylo by vhodné převést i obecní kroniky Štěpánova do elektronické podoby. Vyzýváme tedy zájemce, kteří by se chtěli na této smysluplné práci podílet, aby se přihlásili na obecním úřadě o svých cca 10 stránek, které by přepsali. Odměnou všem bude kompletní digitalizovaný text obecních kronik.

-red-

Z MINULOSTI ŠTĚPÁNOVA - 5

Hynek Jurman

5. O dolování

Historie Štěpánova je spojena s bohatou hornickou činností. V blízkém okolí se těžilo už od 13. století hlavně stříbro, měď a železná ruda. Ta se zde navíc zpracovávala nejdříve ve výhních a hamrech, pak i ve vysoké peci. Během 18. století dolování ustalo, i když byl ještě v letech 1916 - 1919 učiněn neúspěšný pokus o těžbu mědi.

V okolí Štěpánova se prováděly kutací a hornické práce od pradávna. Velice zajímavý názor lze najít ve farní kronice, kterou založil r. 1929 farář Fr. Augustin. V úvodu se vrací do historie a počíná si velice zodpovědně. Ke konci r. 1929 si všímá i historie hornictví a píše, že „o dolování na železo v této krajině prý se zmiňuje již římský dějepisec Tacitus v kapitole třicáté páté“.

Římský historik Publius Cornelius Tacitus žil na samém začátku našeho věku (55 – 120) a bylo by opravdu unikátní, kdyby se zde v této době cokoliv těžilo. O této skutečnosti není konkrétně nic známo. Obecně se však často konstatuje, že o dolování i železářství na našem území už píše římští dějepisci. U nás vyšly v l. 1932 – 1935 Tacitovy Letopisy, kde se autor často zmiňuje o Dunaji, Rýnu i Labi, o germánských kmenech mezi Baltským mořem a Dunajem i o barbarech, kteří byli usazeni mezi Moravou a Váhem. Nechybí ani zprávy o dolování, např. o měděných a zlatých dolech v Hispánii. Ale nic, co by podporovalo teorii štěpánovského faráře. Ten nemusel čerpat jen z českých překládů, ale přesto je jeho tvrzení velice odvážné a asi neopodstatněné. Ovšem sám se jistí slůvkem „prý“.

Podle Hájkovy Kroniky se těžilo stříbro v Čechách už v době vlády Boleslavů. Víme dokonce, že už kníže Václav se v roce 928 uvolnil odvádět Němcům bývalý poplatek, 120 volů a 500 hříven stříbra. A proti nadměrnému dolování vystoupil v pověsti i legendární Horymír.

Dolování v historické epoše, kterou se zabýváme, je spojeno se stříbrnou horečkou, která naše země zachvátila ve 12. a 13. století. Koncem 12. století byly známy doly ve Stříbře, od roku 1227 už u Jihlavy, v roce 1234 se začalo těžit u Německého Brodu a v 1.

polovině 13. století se otvírají bohaté doly kutnohorské, známé již od roku 1208. Centrem podnikání byla Jihlava, kde bylo vydáno v letech 1247 – 1249 jihlavské horní právo, jež se stalo vzorem pozdějšího práva kutnohorského. Doly na stříbro tehdy přes Polnou a Přibyslav zabíhaly až ke Žďáru a stříbrná žíla pokračovala až do údolí Svatky. Podle prastarých kutišť lze předpokládat, že doly na stříbrnou rudu mohly být otevřeny i na Bystřicku právě v okolí Štěpánova.

Žďárský klášter dostal od Přemysla Otakara II. roku 1264 všechnen užitek ze všeho zlata a stříbra těženého na území kláštera. Kronikář Jindřich Řezbář uvádí, že se při svěcení základů kláštera v roce 1253 sešlo mnoho lidí, mezi nimi hodně horníků (Cronica domus Sarensis). Na Českomoravské vysočině byly důlní práce těžce poškozeny zemětřesením 4. a 5. srpna 1328, které zvláště poškodilo města Brno, Jihlavu i Žďár. Také šachty byly z největší části zavaleny či silně poškozeny.

Počátky prospekčních prací u Štěpánova souvisejí s osídlením našeho kraje ve 13. století. To provedl Štěpán z Medlova a po jeho smrti bylo území rozděleno mezi jeho tři syny. Protože se Vojtěch stal brzy proboštem v doubravnickém klášteře, oba zbývající bratři, Štěpán a Jimram, chtěli získat i jeho díl. Zvláště pak Jimram, jenž držel zatím nejméně výnosný díl na horní Svatce.

Jaké nejstarší zmínky o dolování v našem kraji se objevily? Markrabě Přemysl měl naříditi roku 1238 jihlavskému hornímu soudu, aby bděl nad desátky, plynoucími ze stříbrných dolů pod hradem Zubštejnem právě založenému ženskému klášteru Porta coeli. Stříbrný důl měl být i v bezprostřední blízkosti hradu Pernštejna. Jimram z Medlova ho násilně odebral doubravnickému klášteru a prodal ho brněnským měšťanům. Proto žádal roku 1243 král Václav purkrabího hradu Veveří o nápravu.

S výjimkou listiny o prodeji dolů Jimramem, která je nejspíš pravá, jde o listiny falešné. Ovšem údajný důl pod Zubštejnem by mohl odpovídat skutečnosti, mohl by jít třeba o staré důlní

dílo na Zemanově poli v Koroužném, přímo pod zříceninou hradu. Přítomnost galenitu s příměsí stříbra v haldách potvrzuje, že se zde stříbrná ruda opravdu těžila.

Reakcí na Jimramovy zábory mohou být papežské listy z roku 1238, ale je jím především mandát vydaný na jméno Václava I. asi ve 40. či 50. letech 13. století. Žádá se v něm, aby veverský

v naší oblasti se podařilo najít v trati Havírna mezi Štěpánovem a Čtyřmi Dvory. Toto místo je prošíkované nepřiliš hlubokými jámami, nechýbí ani vodorovné štoly, několik hlubších šachet a také stopy po zahloubených obydlích. Asi v polovině 13. století zde vznikla celá hornická osada, jak dokládá nalezená keramika převážně z 3. čtvrtiny



Nálezy z Havírný v Městském muzeu v Bystřici nad Pernštejnem

purkrabí Ratibor z Deblína vrátil doubravnickému klášteru stříbrný důl uchvácený Jimramem, což se mohlo stát už ve 2. polovině 30. let 13. století.

Ovšem krátce po vyhotovení tohoto mandátu nastoupil na trůn Přemysl Otakar II., a protože Jimram zřejmě náležel k jeho užší družině, došlo jen k mírnému narovnání.

Mnozí badatelé soudí, že i uvedená falza se opírají o starobylost dolování v této geologicky a mineralogicky bohaté oblasti. V každém případě je dolování u Štěpánova původu prastarého.

Nejstarší stříbrné doly ze 13. století byly asi v trati Havírna a v okolí Koroužného, ale těžba netrvala dlouho. Roku 1358 koupil Zubštejn markrabě Jan Jindřich, bratr Karla IV., a stříbrné doly nejsou v kupní listině jmenovány. Po celé 15. století nemáme o dolování žádných zpráv. Nejdříve války husitské a pak spory Jiřího z Poděbrad s uherským králem Matyášem nepřály báňskému podnikání. Vždyť i bohaté doly v Kutné Hoře byly tehdy opuštěny.

Nejstarší pozůstatky dolování

13. století. Takže asi zrovna sem spadá údaj z poloviny 13. stol. o stříbrných dolech, které patřily doubravnickému klášteru, ale které proboštův bratr Jimram zcizil a prodal brněnským měšťanům. Ti měli ještě kolem poloviny 14. st. na Štěpánovsku své doly. Dědičná štola, nazvaná podle blízké vsi Hohenrod, byla převedena 7. 8. 1348 na těžáře Kuneše Hoška a Kuneše Tzobela a jejich společníky. Dne 18. 10. 1352 pak postoupil dědičnou stolu u vsi Švaře brněnský měšťan Jan Goblina. Ta odvodňovala výše umístěná díla, tedy zřejmě doly v Cumberku, hned naproti Havírně. Oba zápisy z 1348 a 1352 uvádějí v okolí štól „staré lomy“, zřejmě opuštěnou Havírnu.

Havírna se rozkládá na ploše asi 15 hektarů v nadmořské výšce zhruba 420 až 500 m, kousek nad silnicí Štěpánov – Čtyři Dvory, mezi hřbety Kopanin (579) a Sokolí hory (625). Jde o jeden z nejlépe zachovaných důlních areálů 13. a 14. století na Moravě.

-HJ-

(pokračování příště)

O své zdraví se musí starat každý sám

Ordinace lékařů navštěvuje mnoho lidí, kteří trpí nejrůznějšími potížemi, jež často nemají žádnou organickou příčinu. Velká část těchto „onemocnění“ je způsobena nedostatkem tělesného pohybu. Systém jógy je jedním z návodů, jak si udržet tělesnou i duševní svěžest.

Za dobu 10 roků, co cvičíme ve Štěpánově, mám radost ze cvičenek, které to nevzdaly a po celou dobu pravidelně navštěvují hodiny. Některé přicházejí pro prevenci, nechtějí se dostat do zdravotních problémů a druhá skupina, která už má potíže, tak se je snaží snížit. Pochopily, že jejich zdraví záleží opravdu ve valné většině na nich samotných.

Cvičení jógy a to jak tělesné, tak i duševní, jsou cvičení člověka soustředěného zcela do sebe. I když jsme společně v tělocvičně, cvičí každý sám, podle svého osobního rytmu. Cvičení v kolektivu nelze nikdy ladit do stejného rytmu. Cvičit jógu na povel jako gymnastiku by bylo naprosto pochybení a rušilo by to účinky cvičení. Mnozí trpí zdravotními potížemi a to je třeba zohlednit. Svalová ochablost následkem nedostatečného pohybu vede ke snížení výkonnosti. Pokud beze spěchu vplyneme do proudu cvičení, zažijeme harmonii a štěstí.

Stejně tak čtvrté cvičení tchaj - ti / tajči / navazuje na pohybovou aktivitu, která je určena všem věkovým skupinám. Jde o jednu z rychlých možností, jak si zvýšit vitalitu a chuť do života.

Po postupném zvládnutí pohybové a dechové techniky je cílem získání vnitřní síly. Sestavy jsou ladné a plynulé, přirovnávané k meditaci v pohybu. Posiluje svaly a šlachy, procvičuje rovnováhu a paměť. Pomáhá při rekonvalescenci po úrazech a operacích. Cvičení tchaj-ti vede k čistému a laskavému myšlení, k účtění ke všemu živému. Obě cvičení vylučují možnost závodění a soutěžení, a proto se tak dobře hodí pro každého. Přejí radost z pohybu.

Skoumalová Marta



Masopust

Fidli, fidli, bumtarata,
otevírali nám vrata,
nebáli se naší chásky,
prohlédli si všechny masky,
nápoji teplými nás posilnili,
koblížky dobré nám připravili,
snad se s námi i pobavili,
doufám, že nebudou nás hnát,
až se zas příště přijdem ukázat!

Lenka Malá

Něco málo o Velikonocích

Velikonoce se postupem doby stávají svátky jara, které mají někteří lidé raději než Vánoce. S Velikonocemi přichází jaro, sluníčko, první mláďata a všechno to hezké, na co po dlouhé a studené zimě čekáme. Zatímco ve velkých městech se koledníků dočkáte jen stěží, na vesnicích se tato tradice udržela a znovu získává na oblibě. Co víme o Velikonocích dnes a co jim předchází? Velikonoce navazují na čtyřicetidenní postní dobu, tedy od Popeleční střídy do Božího hodů velikonočního. Každá ze šesti neděl má své jméno a byla spojena s dodržováním neměnných obyčejů. Půst zahajuje první neděle, v českém prostředí nazývaná **Černá nebo Pytlková** pravděpodobně proto, že během půstu odkládaly ženy pestré oděvní součásti a oblékaly se do černých šatů, plédů a zástěr. Druhá neděle, nazývaná **Pražná** podle tradičního jídla „pražmy“, což je pokrm, který se připravoval pražením nedozrálého obilí. Častější označení této neděle je **Sazometná**, neboť se v tuto neděli vymetají komíny a čistí všechno, čeho se po zimě chceme zbavit – je to takový očistný den. Třetí neděle nazývaná **Kýchavná** podle pověry, že kolikrát kdo v tuto neděli kýchne, tolik roků bude živ. Čtvrtá neděle měla zvláštní postavení, neboť toho dne bylo možné částečně uvolnit postní kázeň. Výrazem toho byla v církevním prostředí změna barvy rouch. Fialová byla nahrazena růžovou. V lidovém prostředí v tuto neděli chodil družba se ženichem navštívit dům, do něhož chtěli přijít o velikonoční pomlázce na námluvy. Proto se také tato neděle nazývá **Družebná**.

Pátá neděle **Smrtelná nebo Smrtelná** byla poslední před Velikonocemi. Je spojena se zahalováním křížů v kostele. O smrtné neděli byl obecně rozšířen zvyk „vynášení smrti“ Moreny nebo Mařeny. Tento obyčej spojujeme s ukončením zimy. Šestá postní neděle **Květná** je dnem, kdy si připomínáme památku Kristova výjezdu do Jeruzaléma – na některých místech u nás je s tím spojeno procesí. Název je odvozen od květů, kterými Krista v Jeru-

zalmě vítali. Do lidového prostředí se obyčej přenesl v podobě svěcení kočiček, s nimiž se pak prováděly různé praktiky související s pověrami o jejich účinku proti kouzlu, pohromám apod. Zastrkovaly se za svaté obrázky, zapichovaly na okraj pole, dávaly do sklepa, polykaly se na obranu před bolestmi v krku...Mimo to se nosilo „Léto do vsi“. V květnou neděli se také oblékaly nové šaty, vymetala se neřest, nesmělo se péct.

Velikonoční svátky jsou také spjaté s řadou tradic a slaví se takřka celý týden. Každý den má svá specifika a nádherné obyčaje. **Škaredá středa** – vymetaly se komíny, a podle tradice se také lidé na sebe neměli tento den škaredit, aby jim to nezůstalo po všechny středy v roce.

Zelený čtvrtek – toho dne se naposledy rozeznějí kostelní zvony při večerní bohoslužbě. Podle pověstí odlétají do Říma a jejich zvuk nahrazují dočasně velikonoční řehtačky. Zvony se rozeznějí znovu až na **Bílou sobotu**. Tento den se má jíst pouze zelená strava, nemá se nic půjčovat, s nikým se hádat. **Velký pátek** – den půstu a střídmosti. Na Velký pátek se dějí zázraky a země se otevírá, aby ukázala své bohatství – poklady. Nemělo by se prát prádlo, pracovat na poli, aby se nehýbalo se zemí. **Bílá sobota** – Den vzkríšení Krista. Před kostely se světil oheň, v domácnostech byla uhašena všechna ohniště, aby se pak následně zapálila rozžhaveným polínkem z posvěceného ohně. Také se uklízí, bílí, pečou mazance a velikonoční beránci, pletou pomlázky, zdobí vajíčka. Končí půst. **Hod Boží Velikonoční** – patří k němu svěcení velikonočních pokrmů. **Velikonoční pondělí** – pomlázka, koleda, mrskačka, kraslice...Mládenci od samého rána chodí za děvčaty, aby je symbolicky vyšlehali vrbovými proutky a předali jim tak zdraví, krásu, vitalitu. A dostávají za to krásná malovaná vajíčka.

-MCH-

